

Voimaannuttava Vapaaehtoistoiminta

Meeri Kuikka, YTM
Pro gradu –tutkimus 2018
Lapin yliopisto/ sosiaalityö

Helsinki

Sisältö:

- Vapaaehtoistoiminnan määrittelyä
- Voimaannuttava vapaaehtoisitoiminta tutkimus
- Tutkimuksen tulokset

Vapaaehtoistoiminnan määrittelyä

Vapaaehtoistoiminta on:

”Yksittäisten ihmisten ja yhteisöjen hyväksi tehtyä toimintaa, josta ei saa rahallista korvausta, joka tehdään ilman pakkoa ja jota ei pidetä velvollisuutena perhettä tai sukua kohtaan.”

(Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto 2005: Vapaaehtoistoiminnan koulutusaineisto. Sosiaalil- ja terveysturvankeskusliitto)

Globaalina määritelmänä vapaaehtoistoiminnalle voidaan tehdä jako neljään osaan:

1. Itseapu- ja vertaistoiminta

2. Toisten auttaminen

3. Osallisuus

4.
Kampanjointi
tai asianajo

Lähde: Meeri Kuikka 2018. (Rochester, ym. 2010, 24–25.)

Vapaaehtoistoiminnan osallistumisen kentät

Muodollinen tai formaaliin kenttään

- organisaatioiden kautta tehty vapaaehtoistyö
- tapahtuu organisoidusti joidenkin tahojen koordinoituna sitä ja sillä on selkeästi määritelty tehtävä.
- Suomessa näitä tahoja ovat perinteisesti olleet järjestöt, seurakunta ja julkinen sektori.

Vapaa tai informaali

- informaalia toimintaa on palkaton työ muiden kuin sukulaisten auttamiseksi
- voi olla itseohjautuvaa vapaaehtoistoimintaa, joka voi syntyä mihin tahansa tarpeeseen ja se voi tapahtua sähköisesti ilman varsinaista taustatahoa.

kansalaisaktivismi vapaaehtoistoimintana

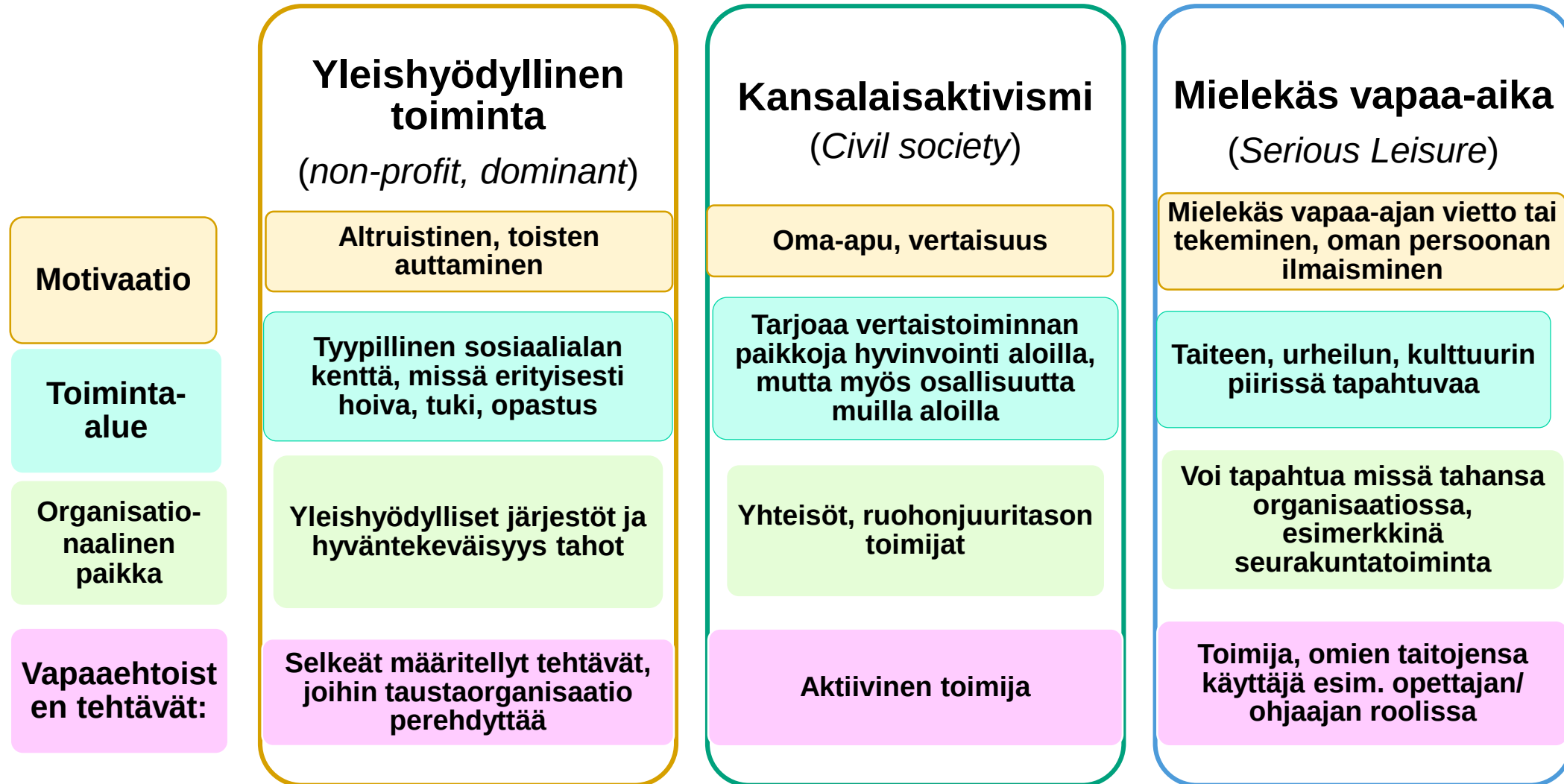
- osallistumista poliittiseen toimintaan, mielenosoituksiin tai muuhun kansalaistoimintaan osallistumisen kautta.

Kolme vapaaehtoistoiminnan paradigmaa

Lähde: Meeri Kuikka 2018 (mukailtuna Rochesterin ym. 2010, 15 kuviosta: A Ththree-perspective model of volunteering).

Kolme paradigmaa vapaaehtoistoiminnasta

Vapaaehtoistoiminnan kenttä

Vapaaehtoistoiminta	Selitys
Tukea tuottava vapaaehtoistoiminta	Vapaaehtoinen auttaa toista, esim. tukihenkilötoiminta
Osallistava vapaaehtoistoiminta	Osallistavassa vapaaehtoistoiminnassa vapaaehtoisen rooli on aktivoida ja mahdollistaa asiakkaan osallistuminen muun muassa harrastuksiin
Tuettu vapaaehtoistoiminta	Aina vapaaehtoinen ei voi omien rajoitustensa takia osallistua vapaaehtoistoimintaan ilman toisen apua.
Vertaistoiminta	Vertaistoiminta on yksi vapaaehtoistoiminnan erityismuoto, joka edellyttää samankaltaista elämäntilannetta tai esimerkiksi samankaltaista kokemusta.
Palvelutoiminta	Vapaaehtoinen tekee itsenäistä palvelutoimintaa, esimerkiksi nettisivujen ylläpitoa tai tiedotustoimintaa.
Talkoo-, keräys- ja tapahtumatoiminta	Erilaisiin tapahtumiin, keräyksiin ja talkoisiin osallistuminen kertaluonteisesti.
Järjestötoiminta ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen	Järjestötoiminta ja muu kansalaisvaikuttaminen on merkittävä osa aktiivista kansalaisyhteiskuntaa. Toimintaa toteutetaan lähes aina vapaaehtois pohjalla, tästä esimerkkinä yhdistysten hallitusten työskentely.

Tutkimus - mitä tutkin?

Tutkimuksen lähtökohdat

- Kvalitatiivinen tutkimus
- Aineisto/ Analyysi
 - Aineisto koostuu kahdesta toisiaan täydentävästä aineistosta
 1. sähköinen Webropol -kysely (23 vastausta)
 2. toinen viiden sosiaalityöntekijän teemahaastattelu
 - Fenomenografinen lähestymistapa
 - Analyysimenetelmänä teemoiteltu sisällönanalyysia, joka on aineistolähtöinen sisällönanalyysi
- Selvittää/ tutkia:
 - sosiaalityöntekijöiden näkemystä/käsitystä vapaaehtoistoiminnasta ja sen suhteesta sosiaalityöhön
 - vapaaehtoistoiminnan suhde asiakkaiden
 - toimijuuden vahvistumiseen
 - voimaantumiseen ja valtaistumiseen aktiivisina toimijoina
 - heidän käsityksiään vapaaehtoistoiminnan roolista ja merkityksestä osana sosiaalityötä

Tutkimuskysymykset:

1. Millaisia näkemyksiä sosiaalityöntekijöillä on vapaaehtoistoiminnasta?
2. Millaisia positioita he antavat vapaaehtoistoiminnalle osana sosiaalityön käytäntöjä?
3. Millaisia näkemyksiä sosiaalityöntekijöillä on vapaaehtoistyöstä asiakkaidensa toimijuuden tukemisessa?

Tutkimukseni kiinnittyy sosiaalityön tutkimukseen ja vapaaehtoisuuden ja vertaisuuden tutkimusperinteisiin. Tutkimus antaa tietoa sosiaalityöntekijöiden vapaaehtoistoimintaa liittyvistä käsityksistä, mutta siinä ei tule näkyväksi vapaaehtoisten omat kokemukset ja näkemykset, eikä niitä ole tarkoituskaan tutkia.

Vastaajat kyselyyn ja haastatteluihin

Sosiaalityön erityisala	vastaajien määrä yhteensä 27 (22+5)
Aikuissosiaalityö	9
Lastensuojelu	5
Terveyssosiaalityö	3
Yhdistetty sosiaalityö	3
Perhesosiaalityö	2
Kehittämistyö	2
Maahanmuuttajatyö	1
Vanhussosiaalityö	1
Väkivaltatyö	1

Teemoittelu

Vapaaehtoistoiminnan hyödyt sosiaalityöntekijöiden mukaan

- sosiaaliset kontaktit
- työllistyminen vapaaehtoistoiminnan kautta
- merkityksellistä/ mielekäästä tekemistä
- positiivinen identiteetti/paikka yhteiskunnassa
- muuta

Vapaaehtoistoiminnan haasteita sosiaalityöntekijöiden mukaan

- ei tukea tarpeeksi toimijaksi
- oma kuntoutus kesken, siitä ei saa palkkaa
- sanktiot tai pakko ei ole oikeaa vapaaehtoistyötä. Jos vapaaehtoistoiminnasta tulee ”pakollista”

Vapaaehtoistoiminta sosiaalityön profession rinnalla

- resurssien puute, jolloin tarvitaan vapaaehtoistoimintaa lisäpalveluna
- luontevaa järjestöillä, kunnalla, EI yksityisellä
- palveluja tukeva, ihmisen hyvinvointia lisäävä
- ei saa korvata ammattilaista
- ihmisten kohtaaminen

Sosiaalityöntekijän rooli liittyen vapaaehtoistoimintaan

- huoli asiakkaan yhteiskunnallisesta asemasta
- asiakkaan uupuminen
- ohjaaminen tehtäviin (ei muuta työtä, ei ydintyötä)
- ohjaa ja antaa informaatiota, vinkkaa paikoista
- näkee voimavarat asiakkaassaan
- kulkea rinnalla
- ryhmän ohjaaminen yhdessä vapaaehtoisen kanssa

Vapaaehtoistoiminta verrattuna työhön

- työllistämispaine
- niille, joille ei löydy työllistämistä (eläke, työkyvyttömyyseläke)
- ei kuntouttavaan työtoimintaan verrattavaa
- joustaa enemmän kuin työ (tuntimäärältä)

Muuta aineistosta esiin noussutta

- pystyykö omat asiakkaat osallistumaan vapaaehtoistoimintaan?
- asiakkaan huono kunto, ei resursseja
- kaikki asiakkaan voimavarat menevät selviytymiseen
- omat asiakkaat kuluttajakansalaisuuden ulkopuolella

Sosiaalityöntekijät toivovat vapaaehtoistoiminnalta:

- yhteisöllistä toimintaa
- kertaluonteista/ talkootyön tyyppistä/ hetkellistä/ tilapäistä arjen apua
- lähellä, paikallisuus
- ilmaisia mahdollisuuksia kulttuurin pariin
- matkakustannukset maksetaan!

Tutkimuksen tulokset

1. Sosiaalityöntekijöiden näkemykset ja asiakkaan näkökulmasta katsoen vapaaehtoistoiminnan hyödyt
2. vapaaehtoistoimintaan liittyvät huolenaiheet
3. Vapaaehtoistoiminnan paikan määrittäminen sosiaalityön kentällä
4. Sosiaalityöntekijän rooli
5. Lopuksi

Sosiaalityöntekijöiden näkemykset vapaaehtoistoiminnan hyödyistä: mielekäs tekeminen

- Sosiaalityöntekijät näkevät monia hyviä puolia vapaaehtoistoiminnassa
 - Uusien taitojen oppiminen vapaaehtoistyön avulla
 - Vapaaehtoistoiminta voi olla voimaannuttavaa
- Merkityksellinen tekemisen hyödyn laajempaan kuin vain toimintana tai tekemisenä:
 - Vastavuoroisuus
 - kokemus olla tarpeellinen osa yhteiskuntaa
 - Vapaaehtoistoiminta myös mielenvirkistystä
 - Vapaaehtoistoiminta voi tukea sosiaalityön asiakkaiden kuntoutusta ja omaa toimintaa
 - oman identiteetin uudestaan muodostuminen
- Sidos työelämään
 - Mielekäs tekeminen työelämän välivaiheessa, kun ihminen ei ole vielä täysin työkuntoinen
 - Mahdollinen polku työelämään, kokemuksen lisäksi verkostoja työelämään, erilaista koulutusta ja työtodistuksen osallistumisestaan toimintaan

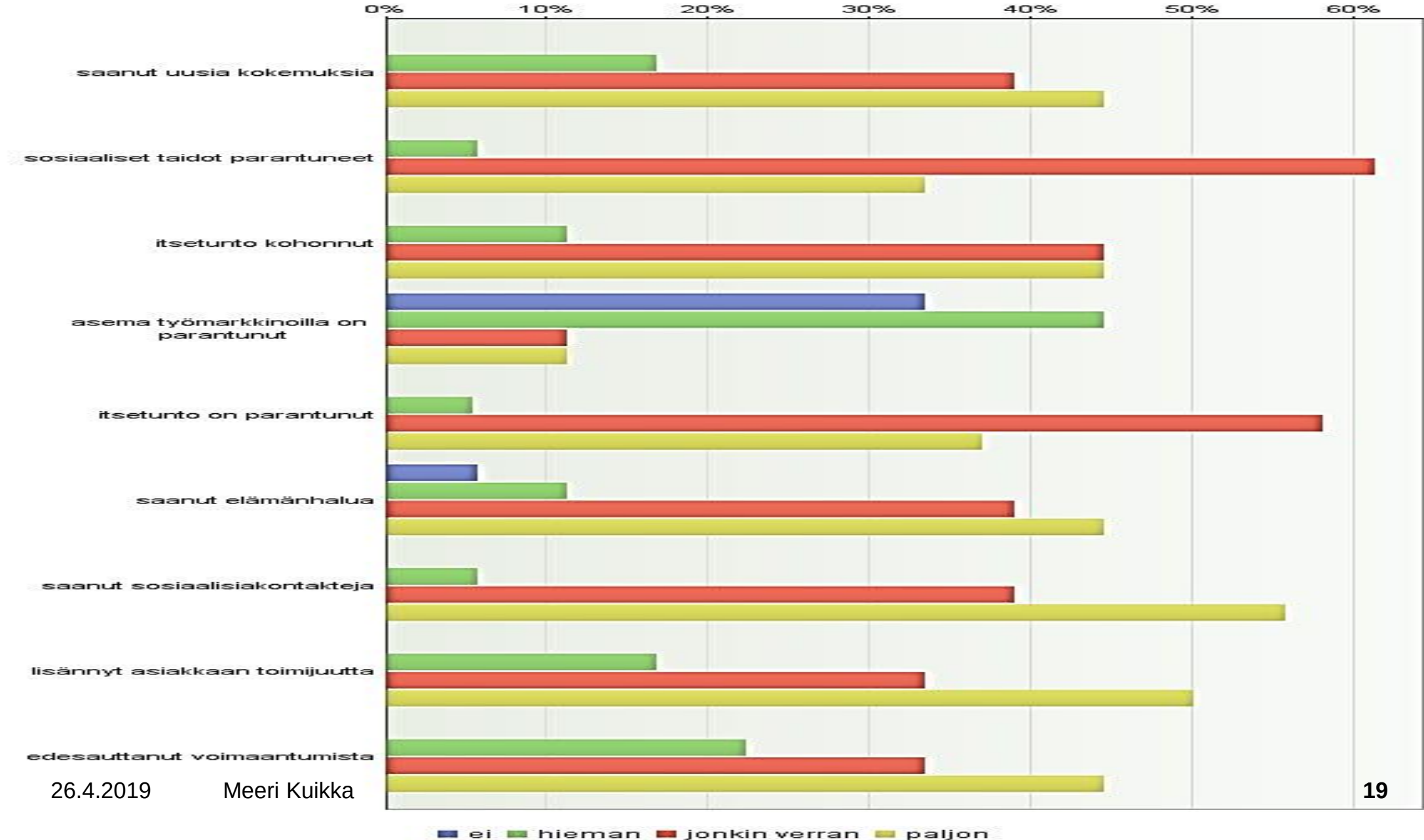
Sosiaalityöntekijöiden näkemykset vapaaehtoistoiminnan hyödyistä: sosiaalinen näkökulma

- Sosiaalisten kontaktien merkitys painottui vastauksissa
- Ihmisten kohtaamisen arvo korostui
- Sosiaalityöntekijät näkevät vapaaehtoistoiminnan sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta:
 - Vastavuoroisena toimintana
 - lisämerkitys kotoutumisen näkökulmasta, sillä ihmisten tapaaminen ja verkostoituminen voivat auttaa kulttuuriin sisään pääsemistä
 - Vapaaehtoistoiminta antaa mahdollisuuden sosiaaliselle kanssakäymiselle
 - ihmiset tekevät jotain toistensa hyväksi.
 - Ihmisten kohtaaminen on jotain, mitä voi tavallisen ihmisen tiedoin ja taidoin antaa ammattilaisen rinnalla
- Tutkimukseni pohjalta voi sanoa sosiaalityön asiakkaiden hyötyvän vapaaehtoistoimintaan osallistumisesta

Sosiaalityöntekijöiden näkemykset vapaaehtoistoiminnasta: hyötynä maksuttomuus

- Sosiaalityöntekijät näkevät positiivisena vapaaehtoistoiminnan maksuttomuuden ja laajan toimintakentän
- Maksuttomuus, sen pariini voi ohjata asiakkaita
- Vapaaehtoistoiminta on ikään kuin yksi lisä palveluissa, jonne sosiaalityöntekijä voi ohjata asiakkaansa.
 - mahdollisuudet tarjota lisäpalveluita heidän asiakkailleen
- Sosiaalityöntekijät näkivät taustalla olevan resurssien leikkauksen, jota vapaaehtoistoiminta voi omalta osaltaan paikata

Vastaukset kysymykseen: ”Miten asiakkaasi on hyötynyt/ ovat hyötyneet mielestäsi vapaaehtoistyöstä?” Vastaajien määrä: 18

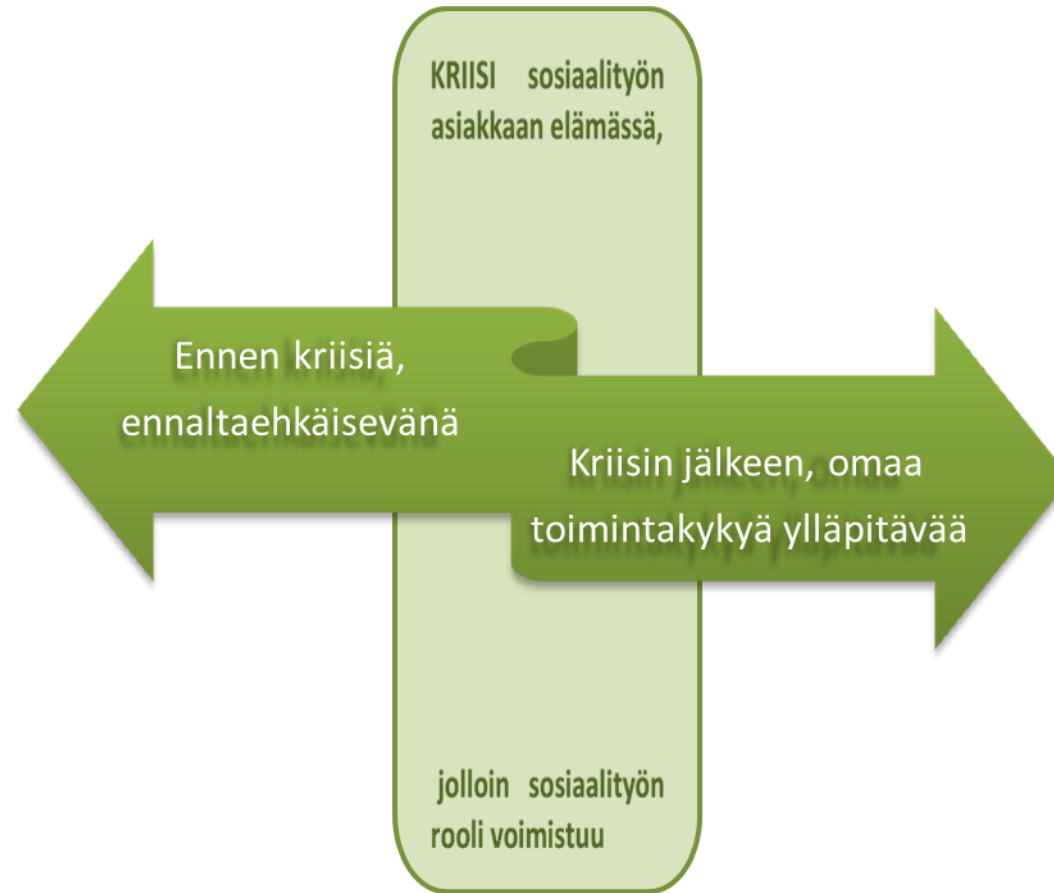

Sosiaalityöntekijöiden vapaaehtoistoimintaan liitettyt huolenaiheet ja tarpeet

- Huolenaiheet:
 - sekoittuminen ilmaiseen työhön ja korvaavan palkkatyönä tehtävää työtä
 - Huoli asiakkaidensa heikosta asemasta työmarkkinoilla ja mahdollisesta hyväksikäytön kohteeksi joutumisesta
 - Vapaaehtoistoiminnan suhde aktivointipolitiikkaan ja vastikkeellisuuteen ristiriitaista (Vet ei saisi käyttää aktivointipolitiikan keinona tai välineenä teettää huonossa yhteiskunnallisessa asemassa olevilla ilmaista työtä)
- Tarpeet
 - sosiaalityön asiakkaat voisivat saada osakseen parempaa ohjausta vapaaehtoistoiminnan kentällä
 - tarjolla monipuolisempia ja sopivampia tehtäviä

Vapaaehtoisitoiminnan paikka sosiaalityönkentällä

- Vapaaehtoistoiminta täydentävä osa sosiaalityötä:
 - kriisiä ennakoiva ennaltaehkäisevä toiminta
 - kriisin jälkeen elämänhallintaa ylläpitävä toiminta ns. jälkihuolto
- Vapaaehtoistoiminta on osallisuutta ja toimijuutta luovaa toimintaa, joka mahdollistaa voimaantumisen
- Voimaannuttava vapaaehtoistoiminta tarvitsee taustalleen hyvän ja laadukkaan organisoinnin, jotta toimintaan voi osallistua myös enemmän tukea tarvitsevat ihmiset.

Lähde: Meeri Kuikka 2018, Voimaannuttava vapaaehtoistoiminta, s. 52.

Vapaaehtoistoiminnan reunaehdot sosiaalityönkentällä

- Vapaaehtoistoiminnan paikkaa sosiaalityössä määrittivät vapaaehtoistoiminnan reunaehdot
- Reunaehtoina olivat vapaaehtoistoiminnan kentän organisointi
- Tulokset vapaaehtoistoiminnan paikasta sosiaalityön käytännöissä jakautuivat sosiaalityöntekijöiden rooliin toiminnan mahdollistajana sekä heidän tarpeisiinsa vapaaehtoistoimintaa kohtaan.
- **Hyvin koordinoitun ja organisoidun vapaaehtoistoiminnan tärkeys:**
 - sosiaalityön heikommassa asemassa olevan asiakkaan voi lähettää turvallisesti toimintaan, eikä vaarana ole asiakkaan uupuminen tai oman kuntoutuksen huononeminen vapaaehtoistoimintaan osallistuessa.

Sosiaalityöntekijän ja vapaaehtoistoimijan suhde

Sosiaalityöntekijän roolit asiakkaan vapaaehtoistoimintaan liittyen.

1. Sosiaalityön asiakas vapaaehtoistojena

- Sosiaalityöntekijän roolina:
 - Tuen antaminen toimintaan
 - Asiakkaan voimavaroista huolehtiminen: nähdä voimavarat , nähdä voimavarojen loppuminen
 - Rahallinen tukeminen (kulukorvaukset yms.)

2. Asiakas saa apua/ tukea vapaaehtoistoiminnan kautta

- Sosiaalityöntekijän roolina:
 - informaation ja ohjauksen antaminen

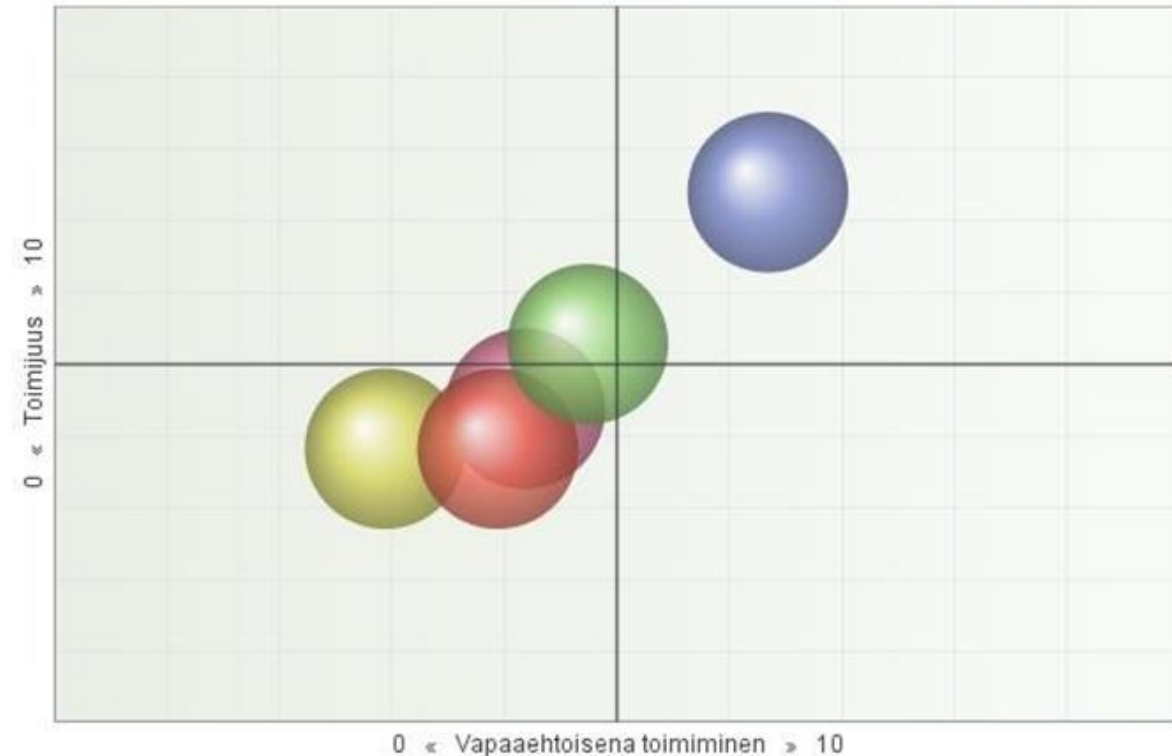
Voimaannuttava vapaaehtoistoiminta

Lopuksi

- Vapaaehtoistoiminnasta löytyy monia eri toimintoja, jotka voivat edesauttaa ihmisen hyvinvointia ja parantaa elämänlaatua
- Hyöty tulee yhteisöllisestä toiminnasta, sosiaalisista suhteista, päivärytmistä ja kokemuksesta olla tarpeellinen
 - Sosiaalityön asiakkailla vapaaehtoistoiminnan hyödyt voivat olla kovin ainutlaatuisia, koska muita vastaavia toiminnan kenttiä ei elämässä niinkään ole
- Sosiaalityöntekijät näkivät vapaaehtoistoiminnan sosiaalityön asiakasta voimaannuttavana toimintana
 - Toimintaan osallistumisen kautta voi lisätä omaa toimijuuttaan, joka taas lisää voimaantumista
- Vapaaehtoistoiminta mahdollistaa
 - Yhteiskuntaan kiinnittymisen
 - yhteiskunnallista osallisuutta
 - mielekästä tekemistä
 - Toimijuutta
 - valtaistumista

Toimijuuden lisääntyminen vapaaehtoistoiminnan toiminta-aktiivisuuden kautta. (Meeri Kuikka, 2018)

- Asiakkaasi osallistuu vapaaehtoistoimintaan 1 krt/ viikossa
- Asiakkaasi osallistuu vapaaehtoistoimintaan 1 krt/ kuukaudessa
- Asiakkaasi osallistuu vapaaehtoistoimintaan 1 krt/ vuodessa
- Asiakkaasi ei osallistu vapaaehtoistoimintaan
- Asiakkaasi osallistuu vapaaehtoistoimintaan satunnaisesti

Yhteystiedot:

Meeri Kuikka

Kehittämisasiantuntija,

Kehittämisyksikkö

Kehittämispalvelut / Kulttuuri ja vapaa-aika / Helsingin kaupunki.

p. 09 310 58485/ 050 547 4287

email: meeri.kuikka@hel.fi

PL 52402 , 00099 Helsingin kaupunki

Käyntiosoite: Rautatieläisenkatu 8

<https://www.facebook.com/VapaaehtoistoimintaHelsinki/>

<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/osallistu-ja-vaikuta/asukas-iarjesto-toiminta/vapaaehtoistoiminta/>

Helsinki

Lähteitä:

- Adams, Robert 2003: Social Work and Empowerment. Third edition. Palgrave Macmillan. New York.
- Bandura, Albert 1997: Self-efficacy: the exercise of control. Freeman cop. New York.
- Bekkers, René, Konrath, Sara & Smith, David 2016: Physiological Correlates of Volunteering. Teoksessa Smith, David, H., Stebbins, Robert, A. & Grotz, Jurgen (toim.) The Palgrave Handbook of Volunteering, Civic Participation, and Nonprofit Associations. Volume 1. Palgrave Macmillan. New York, 541-579.
- Borgonovi, Francesca 2008: Doing well by doing good. The relationship between formal volunteering and self-reported health and happiness. Social Science & Medicine 66/2008. 2321–2334
- Brennan, Christopher 2017: More than Just "Volunteers"? Working Tourists as a Labour Source in Finnish Lapland. Sosiologia 4/2017, Volume 54. Journal of the Westernmarck Society, 377–389.
- Eliasoph, Nina 2011: Making Volunteers, Civic life after welfare's end. Princeton university press. New Jersey.
- EYV, European Year on Volunteering 2011 alliance 2011: Policy agenda for volunteering in Europe. Belgium
- Falk, Hanna 2015: Äiti- ja isämentoritoiminnan kokemukset ja vaikutukset laadullisen tutkimuksen tulokset. Helsinki Missio Pelastakaa sukupolvi –hanke. Origos, 32-43.
- Grönlund, Henrietta 2012: Volunteerism as a mirror of society of individuals and society: reflections from young adults in Finland. University of Helsinki. Department of Practical Theology.
- Helsingin kaupunki 2018: <https://www.hel.fi/static/liitteet/kanslia/asukasyhteistyö/osallisuusmalliyleisesitys-2018.pdf>
- Hakkarainen, Pirkko 2003: Tukea ja mahdollisuuksia vapaaehtoistoiminnalle. Kansalaisareena ry. Riihimäen kirjapaino Oy, 49-50.
- Halttunen-Sommardahl, Riitta & Linna, Eeva 2007: Vapaaehtoistyö sosiaaliviraston näkökulmasta. Helsingin kaupunki sosiaali- ja terveystoimi.
- Harju, Aaro 2005: Kansalaisyhteiskunta vapaaehtoistoiminnan innoittajana. Teoksessa Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.) Vapaaehtoistoiminta anti, arvot ja osallisuus. Vastapaino. Tampere, 58-80.
- Hokkanen, Liisa 2009: Empowerment valtaistumisen ja voimaantumisen dialogina. Teoksessa Mäntysaari Mikko, Pohjola Anneli & Pösö Tarja (toim.) Sosiaalityö ja teoria. PSKustannus. Jyväskylä, 315–337.
- Hokkanen, Liisa 2011: VERTAISTUKI ja vammaispalvelut. Teoksessa Järvikoski, Aila, Lindh, Jari & Suikkanen, Arto (toim.) Kuntoutus muutoksessa. Lapin yliopistokustannus, Juvenes Print. Tampere, 284-298.
- Kansalaisareena ry, Verkkoareena
- Kiviranta, Tuija & Virkki, Tuija 2011: Toimijuus ja sosiaalisen toiminnan teoria. Teoksessa Kotiranta, Tuija, Niemi, Petteri & Haaki, Raili (toim.) Sosiaalisen toiminnan perusta. University Press Oy. Helsinki, 113–134.
- Klami, Hannu Tapani 2001: Palkaton työ- oikeuden ja etiikan rajamailla. Teoksessa Eskola, Antti & Kurki, Leena (toim.) Vapaaehtoistyön auttamisena ja oppimisena. Vastapaino. Tampere, 55–66.
- Konrath, Sara 2013: The Power of Philanthropy and Volunteering. https://www.ipearlab.org/media/publications/Konrath_2013_power_of_volunteering.pdf.

- Kuuskoski, Eeva 2003. Vertaistoiminta osana ihmisyyttä. Teoksessa Niemelä, Jorma & Dufva, Virpi (toim.) Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat, Sosiaali- ja terveysjärjestöt uudella vuosituhannella. PS-kustannus Oy. Juva, 30–39.
- Laimio, Anne & Välimäki, Sari 2011: Vapaaehtoistoiminta kehittyi. Keski-Suomen Sosiaaliturvayhdistys. Jyväskylä
- Lehtinen-Drebs, Sini 1991: Vapaaehtoistoiminta kunnan sosiaalitoimen koetinkivenä. Teoksessa Matthies, Aila-Leena (toim.) Valtion varjossa Katsaus epävirallisen sektorin tutkimukseen. Sosiaaliturvan keskusliitto. Valtion painatuskeskus. Helsinki, 78–89.
- Lehtinen, Sini-Tuulia 1997: Vapaaehtoistoiminta –kasvava voimavara? Näkökulmia ammattityöhön. Kansalaisareena ry, Mainosmakasiini, Tampere.
- Luks, Allan 1992: Onni auttamisessa, Teoksessa Eskola, Antti & Kurki, Leena (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Vastapaino. Tampere, 95–109.
- McKay, Stephan, Moro, Domenico & Paine, Angela Ellis 2013: Does volunteering improve employability? Evidence from the British Household Panel Survey. <https://www.birmingham.ac.uk/generic/tsrc/documents/tsrc/working-papers/workingpaper-100.pdf>. (Luettu 3.5.2018)
- Matthies, Aila-Leena 1994: Väitöskirja: Epävirallisen sektorin ja hyvinvointivaltion suhteiden tarkastelua. Jyväskylän yliopisto, Printing House ja sisäsuomi Oy, Jyväskylä.
- Matthies, Aila-Leena 2005: Vapaaehtoistoiminnan suhde aktivoivaan työllisyyspolitiikkaan. Teoksessa Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.) Vapaaehtoistoiminta anti, arvot ja osallisuus. Vastapaino. Tampere, 305–321.
- Marjovuori, Ari 2014: Väitöskirja: Vapaaehtoistyön ytimessä järjestömuotoinen vapaaehtoistyö sosiaalisen representaatioiden näkökulmasta. Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitos.
- Nylund, Marianne 2000: Voluntary social and health organizations: Finland in the European context. University of Helsinki. Department of social policy. 2/2000.
- Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta 2005: Vapaaehtoistoiminta anti, arvot ja osallisuus. Vastapaino. Tampere.
- Oravasaari, Tomi & Järvensivu, Timo 2012: Vapaaehtoistoiminnan ja hoivayritysten kumppanuusmalli. <http://www.kansalaisareena.fi/VaPari-kumppanuusmalli.pdf>. Luettu 13.11.2017.
- Pessi, Anne Birgitta & Oravasaari, Tomi 2010: Kansalaisjärjestötoiminnan ytimessä. Tutkimus RAY:n avustamien sosiaali- ja terveysjärjestöjen vapaaehtoistoiminnasta. Avustustoiminnan raportteja 23. Raha-automaattiyhdistys. Helsinki.
- Rajala, Antti & Nieminen, Pinja 2017: Tuettu Vapaaehtoistoiminta –avain osallisuuteen. Kansalasiareenan julkaisuja 3/2017.
- Rochester, Colin, Paine, Angela, Howlet, Steven & Zimmeck, Meta 2010: Volunteering and society in the 21st century. Palgrave Macmillan. CPI Anthony Rowe, Chippenham ja Eastbourne, UK.
- Smith, David, H., Stebbins, Robert, A., Grotz, Jurgen, Kumar, Pradeep, Nga, Janice, L. H. & Van Puyvelde, Stijn, 2016. Typologies of associations and Volunteering. Teoksessa: Smith, David, H., Stebbins, Robert, A. & Grotz, Jurgen (toim.) The Palgrave Handbook of Volunteering, Civic Participation, and Nonprofit Associations. Volume 1. Palgrave Macmillan. New York, 90–125.

- Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto 2005: Vapaaehtoistoiminnan koulutusaineisto. Sosiaalil- ja terveysturvankeskusliitto. Helsinki
- Syrjänen, Kaisli 2003: Vapaaehtoisten työnohjaus – tukea ja kasvun mahdollisuuksia toimijoille. Teoksessa Hakkarainen, Pirkko (toim.) Tukea ja mahdollisuuksia vapaaehtoistoiminnalle. Kansalaisareena ry. Riihimäen kirjapaino Oy. Riihimäki, 51– 68.
- Tuurnas, Sanna 2017: Miten johtamisella voidaan tukea palveluiden yhteistuotantoja kumppanuutta kunnissa. Teoksessa Nyholm, Inga, Haveri, Arto, Majoinen, Kaija & Pekola-Sjöblom, Marianne (toim.) Tulevaisuuden kunta. Suomen Kuntaliitto, Kuntatalon paino. Helsinki, 465–478.
- Vapaaehtoistoiminnan opas 2014: http://www.hel.fi/static/sote/vapaaehtoistoiminta/vapaaehtoisen_opas_2014.pdf.
- Wilson, John, Son, Joonmo, Smith, David H. & Grotz, Jurgen 2016: Long-Term Volunteering Impacts on Volunteers and Association Members/Participants. Teoksessa: Smith, David, H., Stebbins, Robert, A. & Grotz, Jurgen (toim.) The Palgrave Handbook of Volunteering, Civic Participation, and Nonprofit Associations. Volume 2. Palgrave Macmillan. New York, 1289–1295.
- Yeung, Anne Birgitta 1999: Valmius vapaaehtoistyöhön. Tutkimus Pelastusarmeijan mainoskampanjan innoittamista vapaaehtoistyöntekijöistä. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry. Paino Hakapaino. Helsinki.
- Yeung, Anne Birgitta 2002: Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa –ihannetta vai todellisuutta? Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry. Helsinki.
- Yeung, Anne Birgitta 2004: Vapaaehtoistoiminnan timanttimalli. https://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/vapaaehtoistoiminta/aiemmat_artikkelit/miksi_vapaaehtoistoimintaan. Luettu 5.5.2018.
- Yeung, Anne Birgitta 2005: Vapaaehtoistoiminnan timantti. Miten mallintaa motivaatiota? Teoksessa Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.) Vapaaehtoistoiminta anti, arvot ja osallisuus. Vastapaino. Tampere, 104–125.